

פרשת מטות

ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף (לב, לג)

הנה לעיל כשהתנה עמהם משה מצינו שהתנה עם בנ"ג ובנ"ר בלבד ולא עם חצי שבט מנשה וצ"ב.

וביאור הענין נראה עפ"מ דאיתא (ירושלמי קידושין פ"ג ה"ג) האומר הרי את מקודשת לי לאחר שירדו גשמים, אם ירדו מקודשת דהכל מודים בלאמר דלא בעי משפטי התנאים ואפילו לר"מ דבעינן בכ"מ תנאי כפול, ופריך מבני גד ובנ"ר דאם לאו כלאחר הוא (פי' דמשה אמר להם אם יעברו ינחלו ואם לא יעברו ינחלו בארץ כנען ולא בארץ הגלעד, וכיון שאמר אם יעברו הא דמיא לכלאחר שירדו גשמים ואמאי כפל לומר אם לא יעברו), ומשני שכן היתה הארץ לפנייהם והן מחזיקין בידיהם ע"ש.

והביאום (עי' במלחמות ביצה י, א מדפי הרי"ף) דכיון שהם מחזיקים בה עכשיו לפיכך כפל משה שאם לא יקיימו יטלו מה שיש כבר בידיהם, ובקידושין נמי אם יאמר אם ירדו גשמים והיינו שהקידושין חלים מעכשיו בזה צריך לכפול התנאי בכדי להוציא מידה באופן שהתנאי לא יתקיים, אך בלאחר שירדו גשמים דהקידושין חלים לאחמ"כ וא"צ להוציא מידה ובזה לא בעינן לכפול, ומעתה יבואר היטב דב"ג ובנ"ר שהארץ נכבשה קודם להתנאי ונתנה להם קודם קיום התנאי לכך הוצרך למשפטי התנאים בכדי להוציאם מידם אח"כ אם לא יעברו. אמנם הנה בחצי שבט מנשה כתיב (לקמן פסוק לט) וילכו בני מכיר בן מנשה גלעדה וילכדוה, והרי שבשעת התנאי עדיין לא נכבשה הארץ ורק אח"כ הלך יאיר וכבש, וכיון של"ה בידם מעתה דמיא ללאחר ושפיר דא"צ למשפטי התנאים

מקור: משך חכמה